

Juryrapport Poëzie HIT 2018

Philharmonie

9 april

Juryleden: Lucas Hirsch, Willemien Spook en Anne Sollie

Een fijne frisse geur – Annalisa Schipper

Stedelijk Gymnasium

Het beschrijven van een seizoen is geweldig moeilijk. Je slaagt er prachtig in om de sfeer te pakken die bij de door jou gekozen tijd van het jaar past: de natuur maakt zich op voor de winter en trekt zich langzaam terug of zoals jij het poëtisch zegt: *De dag wordt eerder moe. / De nacht blijft langer op*. Prachtig! Dit is poëzie! Je hebt heel goed nagedacht over de woorden die een mooie herfstdag weergeven. Heel knap! De jury was van mening dat we hier te maken hebben met een dichter in de dop. Blijf vooral goed kijken naar de wereld waarin je je beweegt en maak daar gedichten over. Kijk nog eens goed naar je gedicht en gebruik de zinnen: *De Dag wordt eerder moe. / De nacht blijft langer op*. - als uitgangspunt. Probeer eens de rest van de zinnen ook zo te formuleren. Tip: wellicht een idee om jezelf het gedicht in te schrijven. Bijvoorbeeld: *De kou die op mijn bleke wangen met rode lippen een kus achterlaat*. Zo wordt de beschouwer onderdeel van de beschrijving en krijgen we een inkijkje in jouw herfstbeleving. Probeer ook een kleine wending of een verrassing in te bouwen. Een observatie die niet voor de hand ligt kan ook. Als het weer frisser wordt dan kan je 'ademwolkjes' zien. Auto's hebben dat ook, maar dan anders... Leestip: Remco Campert, Sirkka Turkka, Toon Tellegen.

Walvis in een weiland – Sem van Rossum

Stedelijk Gymnasium

Jury: De titel met alliteratie is leuk gevonden. Het bekt lekker en laat je de zin een tweede keer lezen want dat kan toch niet, in een weiland aanspoelen? Je fantasie slaat meteen op hol. De openingszin is ook mooi: je begint niet met een situatieschets maar meteen een vraag die het perspectief doet keren: we lezen hier niet óver een aangespoelde walvis, we lezen wat er ín het beest omgaat, origineel!

Je gedicht heeft een prettig ritme dankzij toepassing van het klassieke rijmschema (aa-bb-cc-dd) en doordat de zinslengtes goed op elkaar zijn afgestemd. Het einde is leuk: subtiel, kort en wekt een glimlach op bij de lezer.

Toekomsttips: Bij een volgende voordracht realiseer je goed dat een kort gedicht juist tijd en ruimte moet opeisen tijdens een voordacht. Neem dus voor je begint nog meer je tijd, wacht tot de zaal klaar (muisstil) is en begin dan pas. Dat voorkomt dat je te snel gaat en vastloopt. Overigens heel goed dat je het moment nam om je te herpakken en opnieuw te beginnen.

Leestip: Jouw toon en humoristische insteek doen denken aan de versjes van Drs. P., ken je deze schrijver? Anders zeker eens lezen, zal je vast waarderen.

'Oh zo stil' - Robin Groen

Hartenlust

Je komt het huis (en het gedicht) binnen en het is stil. Hoe stil? "Zo stil dat je een haar kan horen vallen" (r.2). Je hebt een beeld gezocht - en gevonden - van iets dat je bijna niet, nee, helemaal niet, kan horen vallen.

Doodstil dus. De toon is gezet. En dan is er die omslag naar een luid en schrijnend geluid: het huilen van de moeder van de 'ik'. Hier is iets vreselijks aan de hand!

Dan volgt kort en zakelijk de mededeling van de scheiding. Zonder opsmuk.

De stilte die dan volgt vormt een scherp contrast met de emoties die de mededeling ongetwijfeld bij de 'ik' teweegbrengt. Je laat met al die stilte een bom vallen, waarmee je de heftigheid van de mededeling krachtig onderstreept. Dat is heel knap gedaan. En je droeg het gedicht heel goed voor!

'Vaag' - Wessel Muller

Stedelijk Gymnasium

Jury: jouw inzending is heel verhalend. Het is verfrissend dat je zonder rijm of klassieke strofe-indelingen toch heel duidelijk binnen het genre 'poëzie' blijft.

Dat komt hoogstwaarschijnlijk door de adequate afwisseling van korte beschrijvingen 'ik neem je mee naar mijn favoriete koffietent', overpeinzingen 'ik dacht dat je het nooit zou vragen' en fragmenten uit jullie dialogen 'wat vind je dan zo leuk aan Damsko?'. Door deze toepassingen krijgt de lezer/luisteraar echt het gevoel erbij te zijn. En zo switch je heel natuurlijk van grote thema's als liefde, godsdienst en zingeving naar alledaagse dingen/actualiteiten als samen een sigaret roken en flarden van bewondering voor de ander voelen.

Niet alleen qua inhoud werk je op meerdere niveaus, ook qua woordkeuze wissel je spreektaal ('Damsko', 'taai') en eigenaardigheden ('oma-winkel?') af met zware levensvragen 'wat wil je in je leven', 'jij vraagt naar mijn gedachtes'.

Het einde is abrupt - waardoor vanzelfsprekend een stilte valt en de lezer zelf aan het denken gaat. Effectief!

Toekomsttips: voor een volgende voordracht mag je nog meer tijd nemen en de interactie met het publiek aangaan.

Stuur je werk eens op naar andere schrijfwedstrijden of voor een open-mic avond (als je dat ziet zitten) want je maakt zeker kans.

Leestip: Derek Otte (jonge gast, stadsdichter van Rotterdam), schrijft net als jij over grote thema's met veel straattaal en humor.

Zomerdagen – Kasja van Nimwegen

Stedelijk Gymnasium

Een prachtige, lome zomerdag die je met iemand doorbrengt beschrijven is al heel veel gedaan in gedichtenland. Het is heel moeilijk maar je slaagt er goed in de sfeer te pakken. Je hanteert heldere taal en herkenbare beelden en vergeet jezelf niet in het gedicht te schrijven. Het voorzichtige aftasten van de ander is voelbaar en breekbaar. Mooi! Tip: je kan het gedicht 'spannender' maken door regels anders af te breken of met de volgorde te 'rommelen'. Ook kan je iets scherper formuleren. Zo schrijf je bijvoorbeeld:

Varengroene heuvels, licht wuivend gras. Varengroen is goed gevonden! Maar *licht wuivend gras?* Wuiven impliceert al een rustig heen en weer bewegen, dus *licht* kan je weglaten. Verderop zeg je: *een hartverwarmende glimlach.* Dat kan denken wij beter!. We snappen wat je bedoelt maar het is zoveel meer dan dat, toch? Wellicht zeggen: *een glimlach als de zon of een glimlach als een universum.* Leestip: Gerrit Kouwenaar, Mustafa Stitou, Remco Campert.

Een suggestie van de jury:

De varengroene heuvels, het wuivende gras
en ik in het midden,
met heldere stem, warrig haar:
'Loop je mee?'
Voorzichtige stappen, een glimlach als een universum.
'Ja, ik volg.'
Onverstoorde dialogen, een zonnige dag.
Wij.

Reddingsboei – Lisoula Feenstra

Stedelijk Gymnasium

De ongrijpbare gedachten die we allemaal hebben beschrijven in een gedicht is heel moeilijk. Toch slaag je er goed in om je gedachtegang op een associatieve manier weer te geven. Als je op een associatieve manier schrijft moet je goed opletten dat de associaties die je maakt te volgen zijn door de lezer. De zin: *En roddelpraat spoelt ons weg.* – lijkt een beetje uit het niets in je gedicht gevallen te zijn. Misschien iets meer uitleg d.m.v. een extra regel(s)? Tip: je kan het gedicht 'spannender' maken door regels anders af te breken of met de volgorde te 'rommelen'. Ook kan je iets scherper formuleren. Zo schrijf je bijvoorbeeld: *Flarden ongrijpbaar* – dat is dubbelop. Flarden zijn altijd ongrijpbaar, dus je kunt ongrijpbaar weglaten. Ook zeg je: *Klonter ik de kwallen* – dat kan niet, het is: *de kwallen klonteren of ik klonter samen met (de) kwallen.* Dit geldt ook voor: *Land van eeuwig alledag* – eeuwig impliceert alledag. Het is tevens: *piepschuim ballen.* Let daar op, het maakt je gedicht duidelijker. Ga eens op onderzoek uit welke dichters je aanspreken en laat je inspireren. Leestip: Ellen Deckwitz, Kira Wuck, Lieke Marsman.

'Zeven uur' – Hesse Mourits, eerste prijs

Stedelijk Gymnasium

Jury: Over je gedicht waren wij als jury het beide keren meteen eens: alle drie selecteerden wij jouw inzending bij de voorselectie, want dit gedicht was gewoon echt af, daar hoefde niet meer aan gesleuteld te worden. Ook na je voordracht waren wij unaniem: dit gedicht was niet alleen goed, het was zo goed dat het in de prijzen moest vallen.

Het mooiste is de eerste strofe en situatieschets waarmee je begint: je schetst een poëtisch beeld, er staat geen woord teveel en de lezer/luisteraar leeft zich meteen in. Prachtige zinnen: 'de stenen wachtten tot ze belopen worden' en 'de deurbel hoopte dat er gebeld zou worden'.

Het is leuk dat je heel letterlijk structuur aan hebt gebracht door elke strofe te beginnen met het huisnummer, dat geeft houvast. Elke strofe is eenvoudig, waarmee we niet bedoelen dat het simpel is of niet doordacht (elk woord lijkt juist weloverwogen) maar zonder teveel opsmuk: het is goed zoals het is.

Je gebruikt gewone taal en weet met weinig woorden toch karakters te schetsen. 'Camperiaans', als gelijkenis met de grote Remco Campert, werd zelfs gezegd aan de jurytafel.

Zoals wij al zeiden tijdens de prijsuitreiking: het alledaagse bijzonder verwoorden, dat is een gave. Ga door met het beschrijven van mensen en momenten, daar genieten mensen weer van ☺.

Toekomsttips: Voor een volgende voordracht mag je meer tijd nemen tussen je strofes. Kijk eens het publiek in, laat een pauze vallen, haal adem. Logisch dat dat door de zenuwen er gauw bij en schiet maar hoe vaker je hiermee oefent, hoe vanzelfsprekender het wordt (tel eventueel eens tot drie als je bij een witregel in je werk belandt).

Stuur je werk eens op naar andere schrijfwedstrijden of ga naar een spoken word avond. Je gaf al aan dat je veel las, dat is te merken aan je werk dus blijf dat doen.

'Begrafenis' – Lars Muller, tweede prijs

Stedelijk Gymnasium

Bij dit gedicht viel meteen de opmaak op, onder meer door het gebruik van hoofdletters. Die vervullen hier niet de functie die ze doorgaans hebben, maar vestigen de aandacht op bepaalde klanken en op de alliteratie. Het is niet gemakkelijk om dit soort accenten juist te plaatsen, maar in dit gedicht staan ze op de goede plekken.

Het is te zien dat je veel taalplezier hebt gehad bij het schrijven. De vele allitererende zinnen doen het hier prima, al ligt meligheid altijd op de loer. Dosereren is de kunst. Probeer te voorkomen dat je woorden alleen voor het alliteratie-effect gebruikt, zoals "Perplex". Dan kan het gekunsteld overkomen.

Grappig is hoe je het woord "**aardedeken**" hebt verzwaard door het in typografie **vet** te zetten. Daarmee zet je zowel de emotionele lading van een begrafenis als het gewicht van aarde kracht bij. Dit soort extra's maken een gedicht nog interessanter.

Je voordracht was ook dik in orde. Één vraag houdt ons nog bezig: hoe kun je een gegraven graf graven?

'Koortsdroom' van Muriël Klein

Stedelijk Gymnasium

Jury: Je gedicht bevat geen woord teveel en wat een mooie beginzin heb je geschreven 'ik hoor de klok feesten', dat gevoel kent iedereen.

Zeggen dat iemand dichtbij is maar ver weg voelt is een hartverscheurende tegenstelling, al zou je het ook een cliché beeld kunnen noemen.

'Weg van de plek waar mijn hart danst', is dan wel weer uniek en vooral mooi gevonden. Een verliefd hart is inderdaad een dansend hart - je voelt het bijna door je borstkas zwieren, prachtig! Het einde komt voor de lezer/luisteraar zo snel en is daardoor ook voor hen abrupt, pijnlijk. Mooi gecreëerd.

Je voordracht was ook goed, met een combinatie van vilein en frustratie 'jij weet van niks' als uitsmijter - de afstand tussen de personen kon niet groter zijn.

Toekomsttips: Mocht je verder willen met schrijven dan raden wij jou aan om veel literatuur/poëzie te (blijven) lezen. We kennen je natuurlijk niet maar misschien dat het werk van Ellen Deckwitz je aanspreekt?

'Mis jij mij' - Yara Stoffels

Stedelijk Gymnasium

Dit lieve kleine gedichtje, een verzameling vragen aan een ex-geliefde, is eigenlijk één hele grote vraag waarin ook een verwijt doorklinkt: ben je onze liefde dan helemaal vergeten? Die vraag zegt overigens veel meer over de 'ik', die regel na regel beschrijft hoe het voelt om de geliefde te moeten missen. Dat is een grappige omkering.

Wat fijn is bij dit gedicht, is dat iedereen er wel iets in herkent, want we hebben allemaal wel eens een liefde verloren. Herkenning is belangrijk in de poëzie.

Voor ons kreeg het gedicht nog extra charme door de poëtische laatste zin: "En ik alleen maar zij".

Herinnering aan Europa, derde prijs

Stedelijk Gymnasium

Marsman als basis voor een eigen gedicht nemen is dapper. Het is al zo ontzettend vaak gedaan. Je slaagt er in om het van een modern jasje te voorzien. Knap! Je gedachten zijn goed te volgen en de taal is kraakhelder. Daarom is het noodzakelijk dat je scherp blijft formuleren. Hier en daar is het wat 'slordig'. Zo schrijf je bijvoorbeeld: *zie ik wereldwijde vizieren* - bedoel je te zeggen dat de vizieren wijd (in breedte) zijn als de wereld? Of dat ze wereld-wijd staan? Zo ook: *rijen ondenkbare / persofficieren* - wat zijn ondenkbare persofficieren? Persofficieren die niet denkbaar zijn? Dus niet aanwezig of zijn het ondenkbaar lange rijen persofficieren? Ook: *en in de geweldige / zeeën gezonken* - bedoel je geweldige als in fantastisch of bedoel je de geweldige, grote zeeën? Kijk nog eens naar: *de kampen vol / en de man wordt er dikwijls / door wanhopige / kampgenoten gestoord* - wie is 'de man'? Bedoel je mannen? De strofe is niet helemaal duidelijk.

Leestips: Ramsey Nasr, Willem Thies of bijvoorbeeld de dichtbundel 'Dolhuis' van Lucas Hirsch.

'Ik voel mij leeg' - Wessel Mulder

Stedelijk Gymnasium

Hoe leeg je je kunt voelen, heb jij beschreven in dit gedicht. Je hebt geprobeerd te duiden wat er gebeurt als je je zo leeg voelt. Wat er door je hoofd gaat, hoe je houding is, wat je doet om het lege gevoel te overwinnen. En je komt tot de conclusie dat er niets is dat helpt.

Hier en daar zijn de beelden die je gebruikt wat vaag. Een "omgedraaide stilte", hoe moeten wij ons dat voorstellen? Is dat juist veel herrie? En die "piek"? En die "weggeracete eindeloze leegte"? Een zinsdeel wringt: "of nog niet aan dit probleem geïntroduceerd". Een anglicisme wellicht? Heel treffend is de strofe waarin je schrijft dat op zo'n leeg moment alles verkeerd klinkt. En ook de volgende zin is raak: "en mijn jas is van een goede voering niet voorzien". Een goed gevonden metafoer voor de gevoelde kou, die de leegte symboliseert; de 'ik' voelt zich onvoldoende toegerust om de kou/leegte aan te kunnen.

Grappig hoe je de volgorde van die zin hebt bepaald. Dat heb je misschien intuïtief gedaan. Het effect van de zin was anders geweest als er had gestaan: *en mijn jas is niet voorzien van een goede voering*. Dat is ook dichten: net zolang puzzelen tot woorden op hun plek vallen. Bekijken of ze ergens anders soms beter tot hun recht komen.